

Kijken naar vlinders is leuk, maar al snel krijg je de behoefte die vlinders een naam te kunnen geven. Je koopt een gids en zoekt of je de vlinder kunt vinden. In zo'n gids staan vrijwel altijd twee namen: een Nederlandse naam en een wetenschappelijke (latijnse) naam. Pak je nog een andere gids om alles nog eens een keer goed na te kijken, dan kan het gebeuren dat je daarin andere namen vindt. Hoe is dat nou toch mogelijk en wie heeft er gelijk?

tekst:
Chris van Swaay

Zelfde vlinders, nieuwe namen

naam is, bijvoorbeeld *Pieris rapae* voor het Klein koolwitje. *Pieris* is de geslachtsnaam en moet altijd met een hoofdletter geschreven worden, *rapae* is de eigenlijke soortnaam en wordt altijd klein geschreven. Tot het geslacht *Pieris* behoren nog meer soorten, zoals *Pieris brassicae* (het Groot koolwitje) en *Pieris napi* (het Klein geaderd witje). Een dubbele naam is noodzakelijk, omdat er simpelweg te veel soorten zijn om met één naam te kunnen volstaan. Daarnaast geeft de geslachtsnaam inzicht in de relaties met andere soorten.

Fabriciana niobe wordt *Argynnis niobe*. De Nederlandse naam blijft Duinparelmoervlinder.

FOTO: FRITS VAN DAALEN

Welke naam

Als een nieuwe soort gevonden wordt moet dus eerst gekeken worden bij welk geslacht die vlinder hoort (het eerste stukje van de naam) en daarna kan de vlinder zelf een soortnaam bedenken. Maar pas

Er verandert maar één letter in de naam van het Heideblauwtje: *Plebejus argus* wordt *Plebeius argus*.

FOTO: HENKJAN KIEVIT

Nederlandse namen

Nederlandse namen zijn makkelijker te onthouden dan wetenschappelijke namen. Voor vlinders die je in je omgeving regelmatig tegenkomt is het dan ook logisch de Nederlandse naam te gebruiken. Voor één soort bestaan echter vaak meerdere namen, waarvan sommige ook nog eens streekgebonden zijn.

Er zijn geen officiële regels voor het gebruik van Nederlandse namen. Bij De Vlinderstichting hebben we daarom besloten voor de dagvlinders de naamgeving te gebruiken uit de 'Atlas van de Nederlandse dagvlinders' (Tax, 1989). Deze wordt ook gebruikt in 'Dagvlinders van de Benelux' (Wynhoff et al., 1990) en al onze andere publicaties. U kunt deze namen dan ook gerust blijven gebruiken.

Wetenschappelijke namen

Het zal u wel eens opgevallen zijn dat een wetenschappelijke naam altijd een dubbele

Bruine vuurvliender was *Heodes tityrus*, wordt *Lycaena tityrus*.

FOTO: KARS VELING

Summary

The nomenclature of butterflies is often a subject of debate among entomologists. The scientific name of a species consists of the generic name and the specific name. In 1996, Karsholt and Razowski published a new taxonomic classification list for the Lepidoptera in Europe, in which for a number of butterflies the name of the genus has been changed. Dutch Butterfly Conservation will be using the new scientific names from now on and proposes that amateur naturalists in the Netherlands do likewise.

als hij de soortbeschrijving publiceert in een wetenschappelijk tijdschrift, wordt de naam algemeen erkend. Achter een soortnaam moet dan ook eigenlijk de naam van de auteur en het jaartal waarin de soort beschreven is worden gegeven. Zo moet ons Klein koolwitje in de wetenschappelijke literatuur eigenlijk worden beschreven als *Pieris rapae* (Linnaeus, 1758). Linnaeus is de bedenker van deze manier van naamgeving en heeft zelf enorm veel planten en dieren voor het eerst beschreven, zo ook het Klein koolwitje.

De afspraak is nu dat de naam die bij de eerste beschrijving van een soort gegeven is geldt als de juiste soortnaam. Vandaar dat Linnaeus zo ontzettend vaak genoemd wordt. Omdat hij de bedenker van het systeem is, heeft hij heel vaak de eerste naam gegeven. Andere bekende 'naamgevers' zijn Fabricius, Bergsträsser en Denis & Schiffermüller.

Nu komt het nogal eens voor dat een soort beschreven is en voor het eerst gepubliceerd in een weinig gelezen blaadje. Enkele jaren later beschrijft iemand anders de

dagvlinders' hebben de meeste geslachten maar één of enkele soorten. Tegenwoordig wordt er door de systematici weer wat anders gedacht en worden veel meer soorten tot één geslacht gerekend.

De nieuwe naamlijst

De Nederlandse namen veranderen niet, dus voor de meeste mensen blijft alles hetzelfde. In 1996 is een compleet bijgewerkte lijst gepubliceerd met alle wetenschappelijke namen van vlinders in Europa (Karsholt & Razowski, 1996). Bij De Vlinderstichting staan we er niet op te wachten voortdurend nieuwe namen te gaan gebruiken, maar onze lijst is inmiddels bijna twintig jaar oud en verschilt al weer behoorlijk van deze standaard. Vandaar dat u een tabel vindt met de nieuwe namen. Wij willen voorstellen dat iedereen voortaan deze namen gebruikt, ook al is dat in het begin even wennen. Dat geldt ook voor de afkortingen op de formulieren. Gelukkig zijn er geen afkortingen die tot verwarring kunnen leiden

soort opnieuw en geeft zijn eigen (=andere) naam. Een hele tijd later wordt de eerste publicatie teruggevonden. Dan moet - op grond van de 'prioriteitsregel' - de inmiddels ingeburgerde naam veranderd worden. Dat betekent dan wel dat we weer moeten wennen aan een andere naam. Daarnaast veranderen de inzichten welke soorten bij elkaar in één geslacht horen regelmatig. In de 'Atlas van de Nederlandse

Literatuur

- Karsholt, O. & J. Razowski (1996). The Lepidoptera of Europe. A distributional Checklist. Apollo Books, Stenstrup, Denemarken.
 Tax, M.H. (1989). Atlas van de Nederlandse dagvlinders. De Vlinderstichting, Wageningen & Vereniging Natuurmonumenten, s-Graveland.
 Wynhoff, I., J.G. van der Made & C.A.M. van Swaay (1990). Dagvlinders van de Benelux. De Vlinderstichting, Wageningen & Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Tabel 1: De vlindernamen die voortaan door De Vlinderstichting gehanteerd worden

Wetenschappelijke naam	Auteur	Afkorting	De naam was:
Erynnis tages	(Linnaeus, 1758)	ERYNTAGE	
Carcharodus alceae	(Esper, 1780)	CARCALCE	
Spialia sertorius	(Hoffmannsegg, 1804)	SPIASERT	
Pyrgus carthami	(Hübner, 1813)	PYRGCART	
Pyrgus malvae	(Linnaeus, 1758)	PYRGMALV	
Pyrgus onopordi	(Rambur, 1839)	PYRGONOP	
Pyrgus carlinae	(Rambur, 1839)	PYRGCARL	
Pyrgus armoricanus	(Oberthür, 1910)	PYRGARMO	
Pyrgus alveus	(Hübner, 1803)	PYRGALVE	
Heteropterus morpheus	(Pallas, 1771)	HETEMORP	
Carterocephalus palaemon	(Pallas, 1771)	CARTPALA	
Thymelicus lineola	(Ochsenheimer, 1808)	THYMLINE	
Thymelicus sylvestris	(Poda, 1761)	THYMSYLV	
Thymelicus acteon	(Rottemburg, 1775)	THYMACTE	
Hesperia comma	(Linnaeus, 1758)	HESPCOMM	
Ochlodes venata	(Bremer & Grey, 1853)	OCHLVENA	
Iphiclide podalirius	(Linnaeus, 1758)	IPHIPODA	
Papilio machaon	(Linnaeus, 1758)	PAPIMACH	
Leptidea sinapis	(Linnaeus, 1758)	LEPTSINA	
Anthocharis cardamines	(Linnaeus, 1758)	ANTHCARD	
Aporia crataegi	(Linnaeus, 1758)	APORCRAT	
Pieris brassicae	(Linnaeus, 1758)	PIERBRAS	
Pieris rapae	(Linnaeus, 1758)	PIERRAPA	
Pieris napi	(Linnaeus, 1758)	PIERNAPI	
Pontia daplidice	(Linnaeus, 1758)	PONTDAPL	
Colias palaeno	(Linnaeus, 1761)	COLIPALA	
Colias croceus	(Fourcroy, 1785)	COLICROC	
Colias chrysotheme	(Esper, 1781)	COLICHRY	
Colias hyale	(Linnaeus, 1758)	COLIHYAL	
Colias alfaciensis	(Ribbe, 1905)	COLIALFA	Colias australis
Gonepteryx rhamni	(Linnaeus, 1758)	GONERHAM	
Hamearis lucina	(Linnaeus, 1758)	HAMELUCI	
Lycaena phlaeas	(Linnaeus, 1761)	LYCAPHLA	
Lycaena dispar	(Haworth, 1802)	LYCADISP	
Lycaena virgaureae	(Linnaeus, 1758)	LYCAVIRG	Heodes virgaurea
Lycaena tityrus	(Poda, 1761)	LYCATITY	Heodes tityrus
Lycaena hippothoe	(Linnaeus, 1761)	LYCAHIPP	Palaeochrysophanus hippothoe
Thecla betulae	(Linnaeus, 1758)	THECBETU	
Neozephyrus quercus	(Linnaeus, 1758)	NEOZQUER	Quercusia quercus
Callophrys rubi	(Linnaeus, 1758)	CALLRUBI	
Satyrrium w-album	(Knoch, 1782)	SATYWALB	Strymonidia w-album
Satyrrium pruni	(Linnaeus, 1758)	SATYPRUN	Strymonidia pruni
Satyrrium ilicis	(Esper, 1779)	SATYILIC	Nordmannia ilicis
Lampides boeticus	(Linnaeus, 1767)	LAMPBOET	
Cupido minimus	(Fuessly, 1775)	CUPIMINI	
Cupido argiades	(Pallas, 1771)	CUPIARGI	Everes argiades
Celastrina argiolus	(Linnaeus, 1758)	CELAARGI	
Maculinea arion	(Linnaeus, 1758)	MACUARIO	
Maculinea teleius	(Bergsträsser, 1779)	MACUTELE	
Maculinea nausithous	(Bergsträsser, 1779)	MACUNAUS	
Maculinea alcon	(Denis & Schiffermüller, 1775)	MACUALCO	
Plebeius argus	(Linnaeus, 1758)	PLEBARGU	Plebejus argus

Wetenschappelijke naam	Auteur	Afkorting	De naam was:
Plebeius idas	(Linnaeus, 1761)	PLEBIDAS	Lycaeides idas
Plebeius optilete	(Knoch, 1781)	PLEBOPTI	Vacciniina optilete
Aricia agestis	(Denis & Schiffermüller, 1775)	ARICAGES	
Polyommatus semiargus	(Rottemburg, 1775)	POLYSEMI	Cyaniris semiargus
Polyommatus icarus	(Rottemburg, 1775)	POLYICAR	
Polyommatus coridon	(Poda, 1761)	POLYCORI	Lysandra coridon
Argynnis paphia	(Linnaeus, 1758)	ARGYPAPH	
Argynnis aglaja	(Linnaeus, 1758)	ARGYAGLA	Mesoacidalia aglaja
Argynnis adippe	(Denis & Schiffermüller, 1775)	ARGYADIP	Fabriciana adippe
Argynnis niobe	(Linnaeus, 1758)	ARGYNIQB	Fabriciana niobe
Issoria lathonia	(Linnaeus, 1758)	ISSOLATH	
Brenthis ino	(Rottemburg, 1775)	BRENINO	
Boloria euphrosyne	(Linnaeus, 1758)	BOLOEUPH	Clossiana euphrosyne
Boloria selene	(Denis & Schiffermüller, 1775)	BOLOSELE	Clossiana selene
Boloria dia	(Linnaeus, 1767)	BOLODIA	Clossiana dia
Boloria aquilonaris	(Stichel, 1908)	BOLOAQUI	
Vanessa atalanta	(Linnaeus, 1758)	VANEATAL	
Vanessa cardui	(Linnaeus, 1758)	VANECARD	Cynthia cardui
Inachis io	(Linnaeus, 1758)	INACIO	
Aglais urticae	(Linnaeus, 1758)	AGLAURTI	
Polygonia c-album	(Linnaeus, 1758)	POLYCALB	
Araschnia levana	(Linnaeus, 1758)	ARASLEVA	
Nymphalis antiopa	(Linnaeus, 1758)	NYMPANTI	
Euphydryas aurinia	(Rottemburg, 1775)	EUPHAURI	
Melitaea cinxia	(Linnaeus, 1758)	MELICINX	
Melitaea didyma	(Esper, 1778)	MELIDIDY	
Melitaea diamina	(Lang, 1789)	MELIDIAM	
Melitaea athalia	(Rottemburg, 1775)	MELIATHA	Mellicta athalia
Limenitis populi	(Linnaeus, 1758)	LIMEPOPU	
Limenitis camilla	(Linnaeus, 1764)	LIMECAMI	Ladoga camilla
Limenitis reducta	(Staudinger, 1901)	LIMEREDU	Ladoga reducta
Apatura ilia	(Denis & Schiffermüller, 1775)	APATILIA	
Apatura iris	(Linnaeus, 1758)	APATIRIS	
Pararge aegeria	(Linnaeus, 1758)	PARAAEGE	
Lasiommata megera	(Linnaeus, 1767)	LASIMEGE	
Lasiommata maera	(Linnaeus, 1758)	LASIMAER	
Lopinga achine	(Scopoli, 1763)	LOPIACHI	
Coenonympha tullia	(Müller, 1764)	COENTULL	
Coenonympha arcania	(Linnaeus, 1761)	COENARCA	
Coenonympha hero	(Linnaeus, 1761)	COENHERO	
Coenonympha pamphilus	(Linnaeus, 1758)	COENPAMP	
Pyronia tithonus	(Linnaeus, 1767)	PYROTITH	
Aphantopus hyperantus	(Linnaeus, 1758)	APHAHYPE	
Maniola jurtina	(Linnaeus, 1758)	MANIJURT	
Erebia ligea	(Linnaeus, 1758)	EREBLIGE	
Erebia aethiops	(Esper, 1777)	EREBATH	
Erebia medusa	(Denis & Schiffermüller, 1775)	EREBMEDU	
Melanargia galathea	(Linnaeus, 1758)	MELAGALA	
Hipparchia fagi	(Scopoli, 1763)	HIPPFAGI	
Hipparchia semele	(Linnaeus, 1758)	HIPPSEME	
Hipparchia statilinus	(Hufnagel, 1766)	HIPPSTAT	
Arethusana arethusa	(Denis & Schiffermüller, 1775)	ARETARET	
Danaus plexippus	(Linnaeus, 1758)	DANAPLEX	